

ZERO
WASTE
CROATIA

Otok Krk
0% otpada

ISTRAŽIVANJE O NAVIKAMA RAZDVAJANJA OTPADA I STAVOVIMA STANOVNIKA OTOKA KRKA O ZERO WASTE PRAKSI

Provoditelj: TKD Ponikve eko otok Krk d.o.o.
Krak, lipanj 2024.

Marta Matić
mag.soc.

Sadržaj

METODOLOŠKI IZVJEŠTAJ	2
OPIS UZORKA.....	2
REZULTATI ISTRAŽIVANJA.....	3
Sociodemografski podaci o ispitaniku	3
Korištenje usluga i ekološka svijest	5
Vlasnici apartmana i edukacija turista	10
Razdvajanje otpada	11
Građevinski otpad	14
Korištenje ostalih usluga, stavovi o cijenama i sustavu naplate	15
Kvaliteta usluge, zero waste i interes za REUSE centar	17

Prilog I : Anketni upitnik

Prilog II : Odgovori otvorenog tipa

METODOLOŠKI IZVJEŠTAJ

Istraživački alat kreiran je na temelju anketnog upitnika provedenog 2012. godine (dr.sc. Zdenka Damjanić), a ažuriran suradnjom s g. Marko Košak (Zero Waste Hrvatska).

Istraživanje je provedeno metodom online ankete na slučajnom uzorku. Prvi dio istraživanja proveden je plasiranjem online ankete putem web stranica i društvenih mreža Ponikve, kao i web stranica otočkih općina, te dostavom poziva na direktne e-mail adrese 12296 korisnika uz slanje e-računa Ponikve usluge za svibanj. Drugi dio plasiranja anketa s tiskanim letkom poziva slati će se uz račune za lipanj početkom srpnja 2024., te ti rezultati nisu obuhvaćeni ovim izvještajem.

OPIS UZORKA

Provođenjem anketiranja u periodu od 06. lipnja do 17. lipnja 2024. godine u istraživanje je uključeno 592 ispitanika, dok je idealan reprezentativan uzorak N=1300

	Postotci reprezentativnog uzorka	Ostvareni uzorak
Općina Baška	8,3%	8,2%
Općina Dobrinj	10,8%	13,9%
Grad Krk	34,2%	26,7%
Općina Malinska	16,1%	24%
Općina Omišalj	15,0%	15,2%
Općina Punat	9,5%	9,3%
Općina Vrbnik	6,0%	2,7%
OTOK KRK UKUPNO	100,0%	100%

TABLICA 1 UZORAK ISPITANIKA PREMA MJESTU STANOVANJA

S obzirom na prigodni način distribucije ankete, uzorak je većinski sastavljen od primatelja e-računa koji su pretežno vlasnici nekretnina koji ne borave na Krku cijele godine. U odgovorima i rezultatima ankete vidljivo je značajno odstupanje od rezultata dobivenih u 2012. godini.

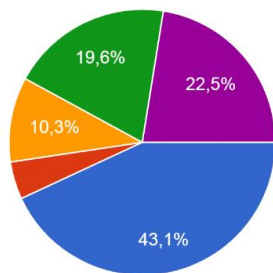
Radi relevantnosti interpretacije, trenutni sastav uzorka trebalo bi korigirati i prema drugim kategorijama, no ponderiranje se neće provoditi na preliminarnom uzorku prije dovršetka drugog kruga istraživanja.

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Sociodemografski podaci o ispitaniku

1. Koliko dugo živite na Krku?

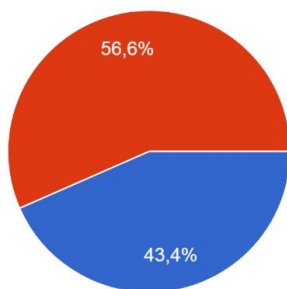
592 odgovora

- Nisam stanovnik ali posjedujem nekretninu
- Do 5 godina
- 6 - 15 godina
- Više od 15 godina
- Od rođenja

31. Spol:

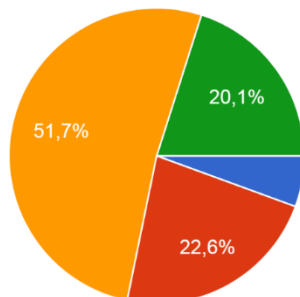
592 odgovora

- Muški
- Ženski

32. Dob:

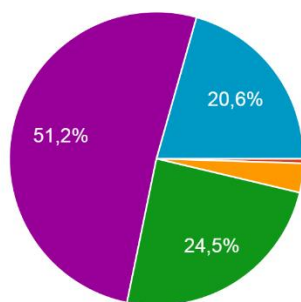
592 odgovora

- Do 30 godina
- 31 - 45 godina
- 46 - 65 godina
- 66 i više godina

34. Završena školska sprema:

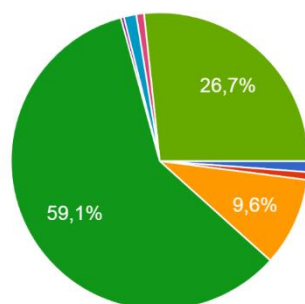
592 odgovora

- nedovršena osnovna škola
- Završena osnovna škola
- Završena srednja škola u trajanju od 3 godine
- Završena srednja škola u trajanju od 4 godine
- Završena viša škola ili fakultet
- Završen magisterij, doktorat znanosti, specijalizacija ili više

35. Sadašnji radni status:

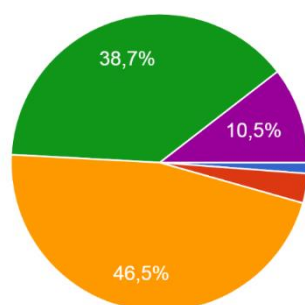
592 odgovora

- Nezaposlen/a
- Povremeno radim (honorarno) i to mi je jedini izvor prihoda
- Samostalna privredna djelatnost (obrtnik, ugostitelj, ...)
- U radnom odnosu
- Samostalni poljoprivrednik
- Kućanica
- Učenik/student
- Umirovljenik

36. Kako procjenjujete imovinsko stanje Vaše obitelji u odnosu na većinu obitelji u Hrvatskoj?

592 odgovora

- Mnogo lošije od većine drugih
- Nešto lošije od većine drugih
- Poput većine drugih
- Nešto bolje od većine drugih
- Mnogo bolje od većine drugih

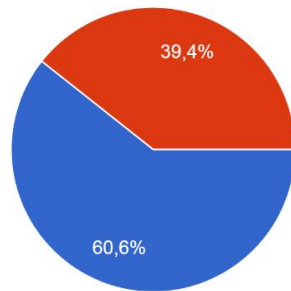
Dok su rezultati 2012. kao najčešći odgovor po samoprocjeni imovinskog stanja pokazivali 73,2% odgovora „poput većine drugih“ sada je taj odgovor statistički značajno niži. Interpretacija odstupanja može se tumačiti visokim brojem ispitanika kojima nekretnina na otoku Krku nije mjesto prebivališta (pitanje 1), odnosno pokazatelj je imućnijeg statusa ispitanika koji posjeduju više od jedne nekretnine.

Sukladno tumačimo i odgovor na pitanje 34 koje ne ocrta stupanj obrazovanja prosječnog stanovnika.

Korištenje usluga, ekološka svijest i (zw) navike

2. Kako predajete otpad iz vašeg kućanstva?

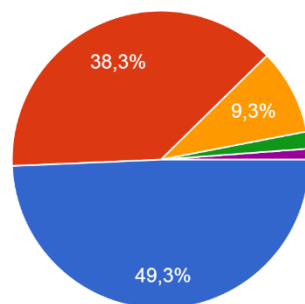
592 odgovora

- U sustavu prikupljanja „od vrata do vrata“
- Odnosim u kontejnere

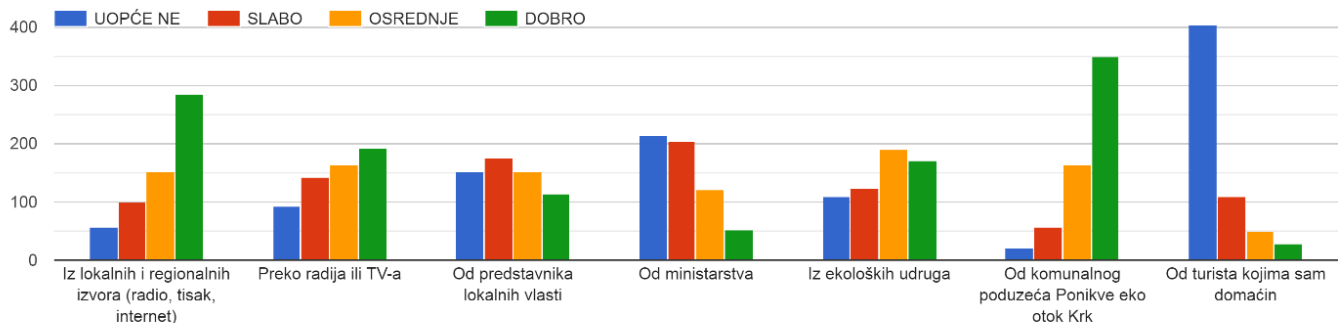
3. Kako procjenjujete stanje zagađenosti okoliša na otoku Krku u odnosu na ostatak Hrvatske?

592 odgovora

- Otok Krk je mnogo manje zagađen
- Otok Krk je nešto manje zagađen
- Podjednako su zagađeni
- Otok Krk je nešto više zagađen
- Otok Krk je mnogo više zagađen

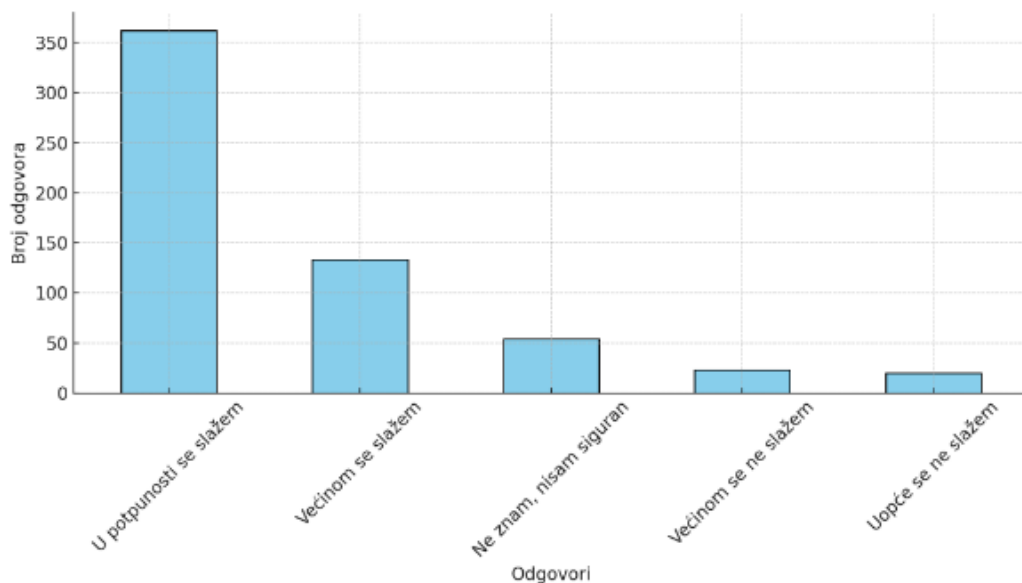
4. Jeste li i u kojoj mjeri informirani o razlozima zašto je potrebno razdvajati kućni otpad iz sljedećih izvora?

Pitanje broj 5 odnosi se na stav ispitanika o snošenju odgovornosti institucija za ekološko obrazovanje. Upravo ministarstvo kao najviša instanca ponijelo je prema odgovorima najviše odgovornosti. Ispitanici smatraju kako obrazovanje o ekologiji prvenstveno treba provoditi Ministarstvo i odgovori na to pitanje su najkonzistentniji (76% odgovora maksimalnog slaganja). Na drugo mjesto po odgovornosti obrazovanja smještaju Ponikve (60%), zatim osnovne i srednje škole (50%). Najmanje odgovornosti predviđaju Ponikvama za ekološko obrazovanje turista (45%), premda je na ovom pitanju frekvencija drugog odgovora na skali najviša (preko 30%).

5.a) Koliko se slažete sa tvrdnjom:

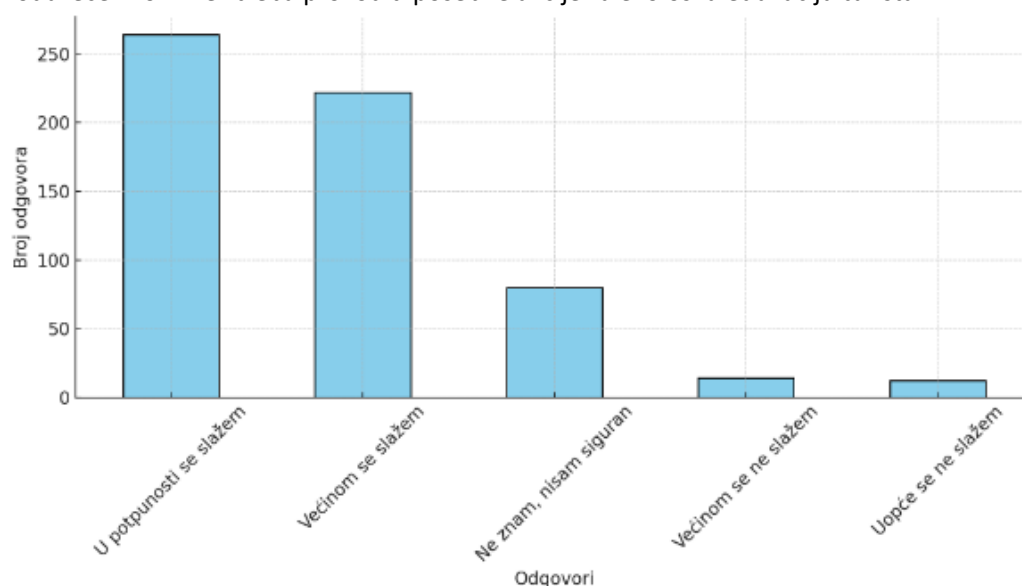
Poduzeće "Ponikve" treba provoditi posebne akcije za ekološku edukaciju lokalnog stanovništva

1"PODUZEĆE "PONIKVE" TREBA PROVODITI AKCIJE EKOLOŠKE EDUKACIJE LOKALNOG STANOVNIŠTVA

5.b) Koliko se slažete sa tvrdnjom:

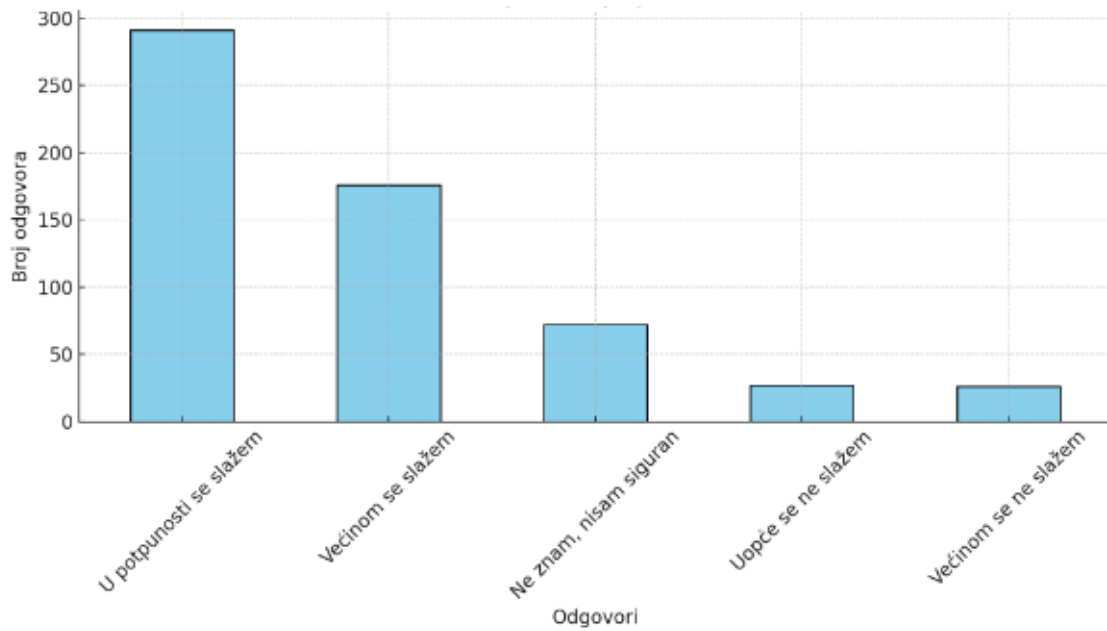
Poduzeće "Ponikve" treba provoditi posebne akcije za ekološku edukaciju turista

2"PONIKVE" TREBA PROVODITI EKOLOŠKU EDUKACIJU TURISTA

5.c) Koliko se slažete sa tvrdnjom:

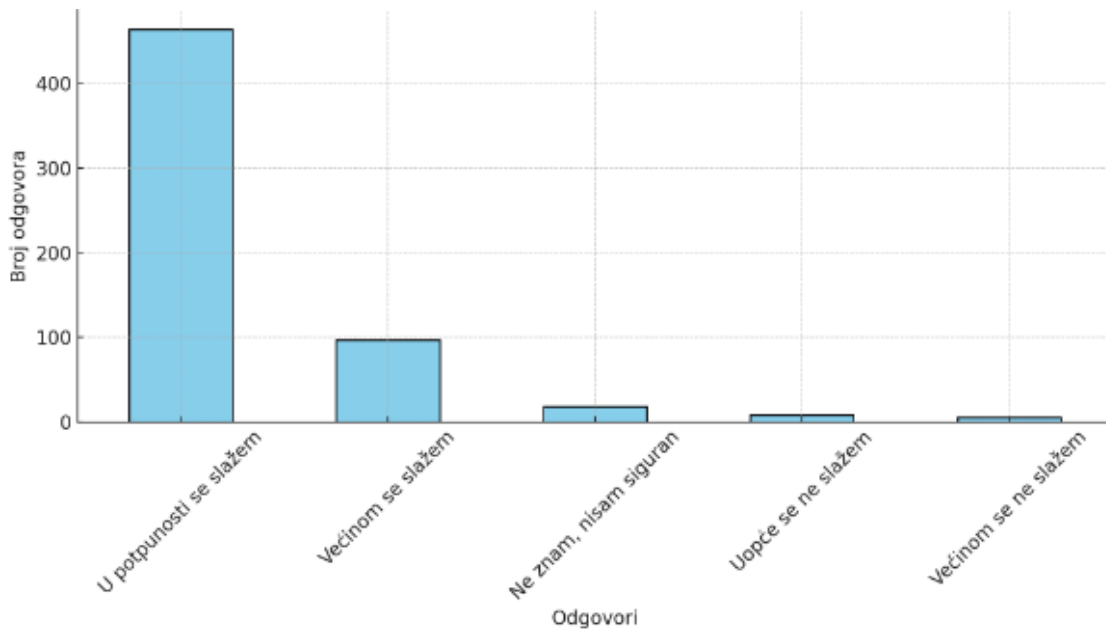
Ekološko obrazovanje trebaju provoditi osnovne i srednje škole

3 EKOLOŠKO OBRAZOVANJE TREBAJU PROVODITI OSNOVNE I SREDNJE ŠKOLE

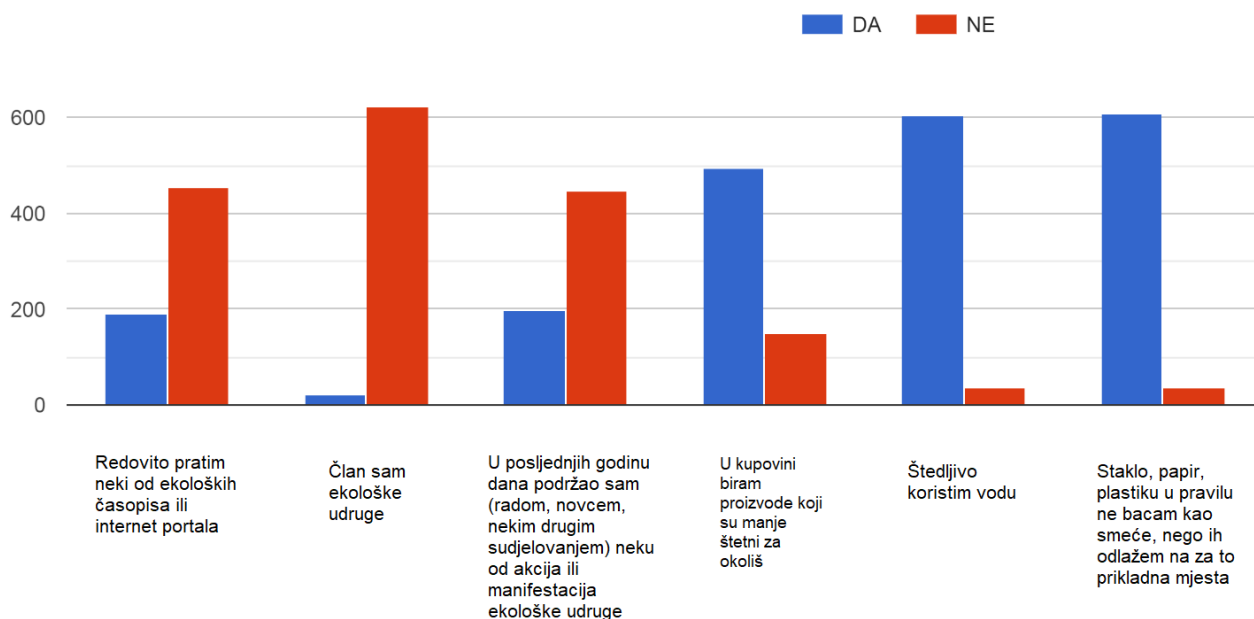
5.d) Koliko se slažete sa tvrdnjom:

Ekološko obrazovanje treba provoditi Ministarstvo zaštite okoliša i prirode

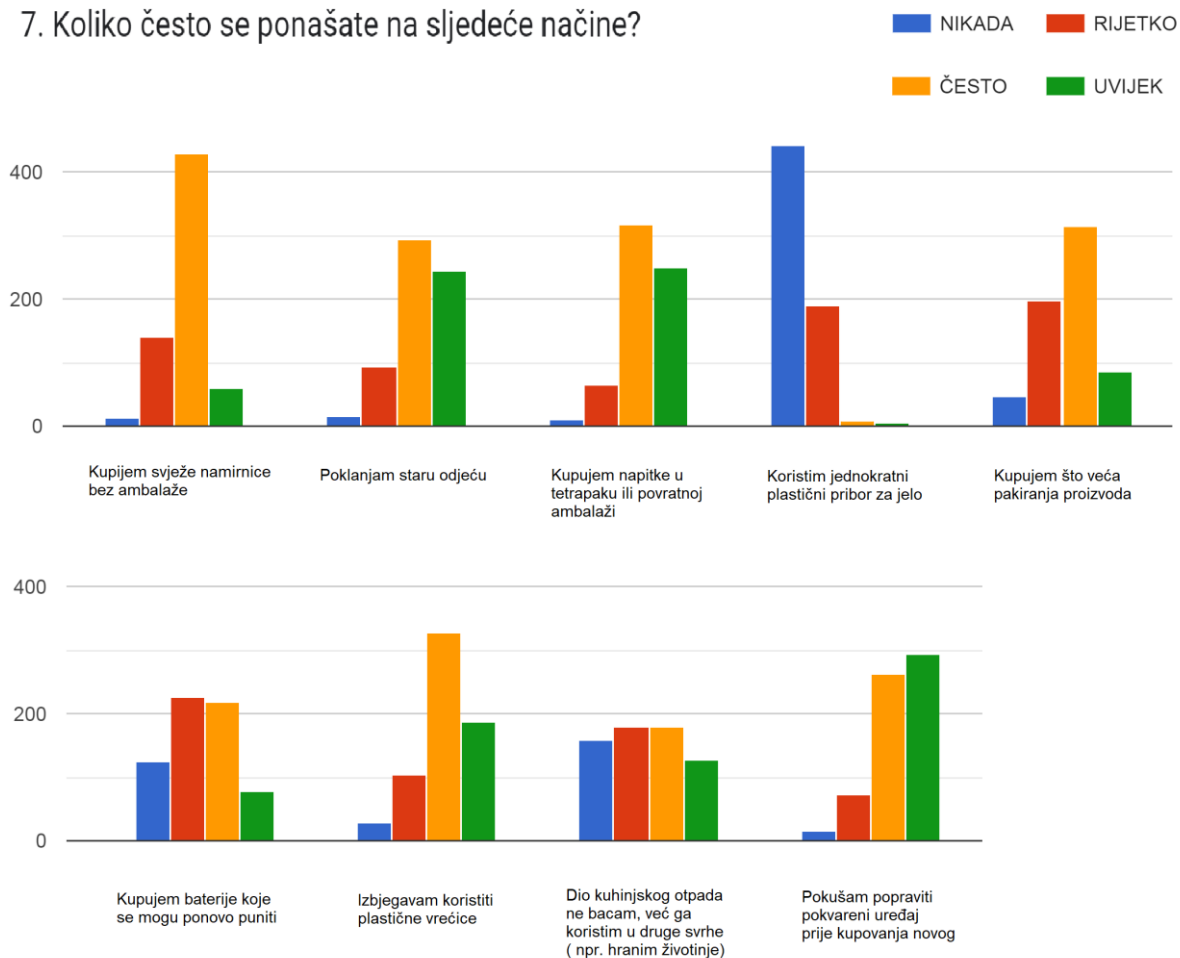
4 EKOLOŠKO OBRAZOVANJE TREBA PROVODITI MINISTARSTVO

6. Opisuju li navedene tvrdnje Vaše ponašanje?

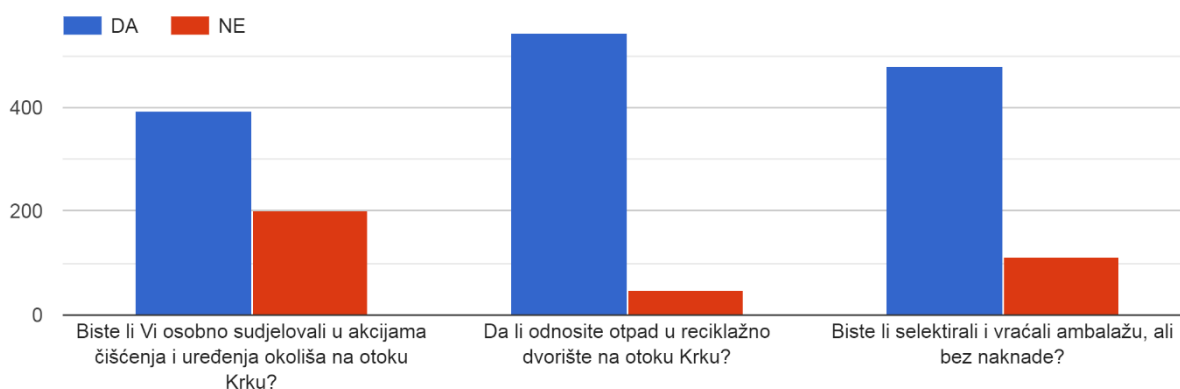
Ispitanici većinski pokazuju učestalu praksu „zero waste“ štednje, kupovine i razdvajanja otpada. Iako ih je vrlo malo redovnih članova ekoloških udruga, oko trećine ispitanika informira se redovno o ekološkim temama i podupire rad eko akcija. Detaljnije navike propituju se kroz pitanje broj 7.

7. Koliko često se ponašate na sljedeće načine?

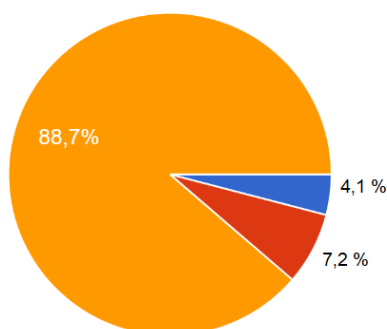
Uvidom u odgovore na pitanje 7 ispituju se određene navike prema konceptu življenja s manje smeća. Prema rezultatima, najčešće svakodnevne prakse su one koje izbjegavaju suvišnu ambalažu i plastiku. Međutim, jedina čestica s najfrekventnijim odgovorom „uvijek“ je „Pokušavam popraviti pokvareni uređaj prije kupovine novog“. Daje se zaključak kako su stanovnici otoka Krka spremni za daljnji plan implementacije Zero Waste strategije odnosno prijemčljivi za uspostavu reuse centra. Sukladan rezultat dobiven je odgovorima na pitanje br 28 o izravnoj namjeri korištenja hipotetskog REUSE centra.

8. Sljedeća pitanja odnose se na Vašu spremnost na ekološko djelovanje.

19. S kojom se od sljedeće 3 tvrdnje najviše slažete? Odaberite samo jednu!

592 odgovora

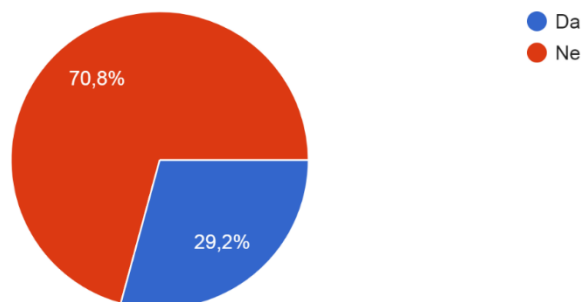

- Čovjek je apsolutni gospodar prirode i prema njoj se može odnositi po vlastitoj volji.
- Jedino tehnologija može čovječanstvu osigurati bolju budućnost.
- Očuvanje prirode ima prednost pred svim drugim zadacima društva.

Vlasnici apartmana i edukacija turista

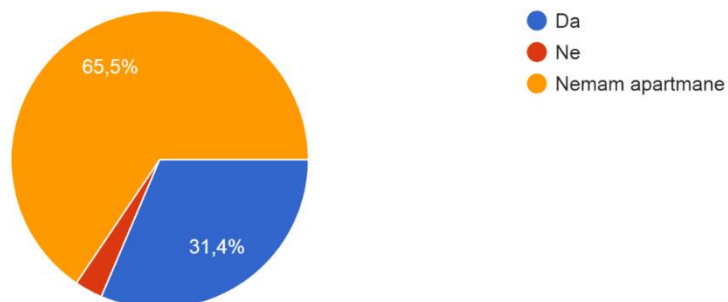
9. Imate li smještajne kapacitete na Krku (apartmane, sobe) koje iznajmljujete turistima?

592 odgovora

10. Informirate li svoje turiste u vezi važnosti odvajanja otpada?

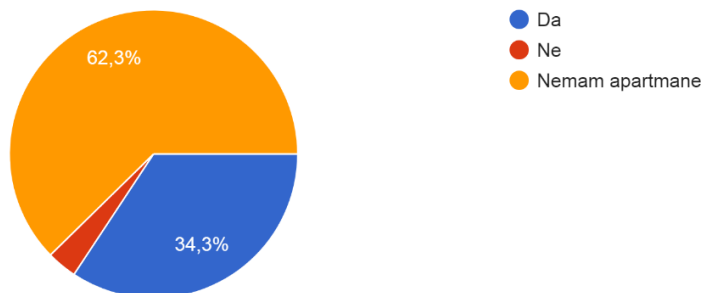
592 odgovora

Postotci odgovora *Ne* u pitanju 9 i *Nemam apartmane* u pitanju 10 nisu istovjetni. Moguća interpretacija je da su ispitanici na drugi način u kontaktu s turistima (trgovina, ugostiteljstvo) te ipak imaju priliku informirati ih o odvajanju otpada na otoku Krku.

11. Jesu li Vaši apartmani opremljeni posudama za odvajanje otpada po vrstama?

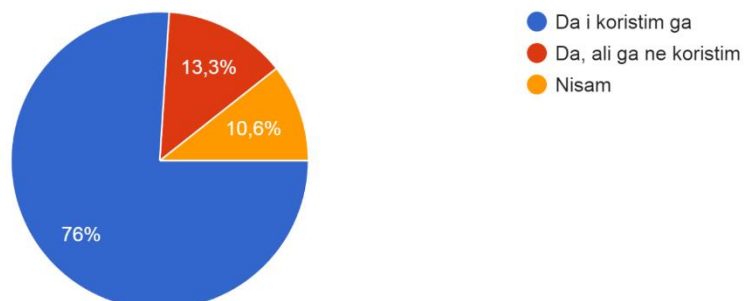
592 odgovora

Razdvajanje otpada

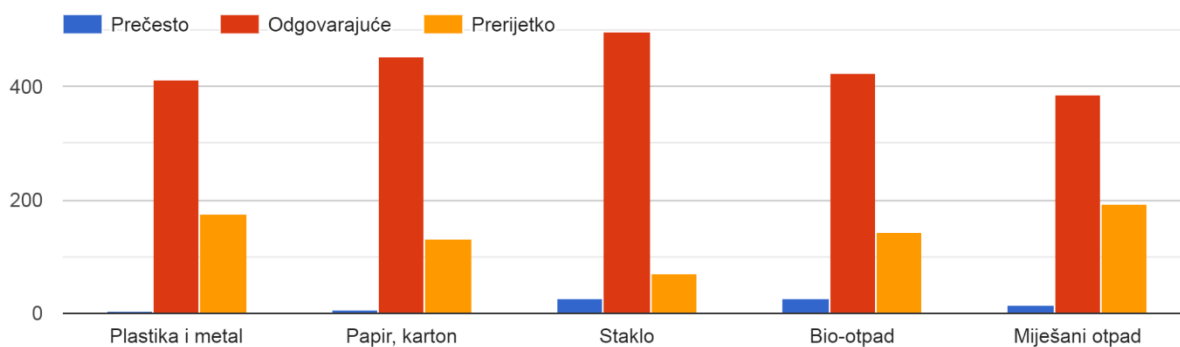
12. Jeste li upoznati sa kalendarom odvoza otpada?

592 odgovora

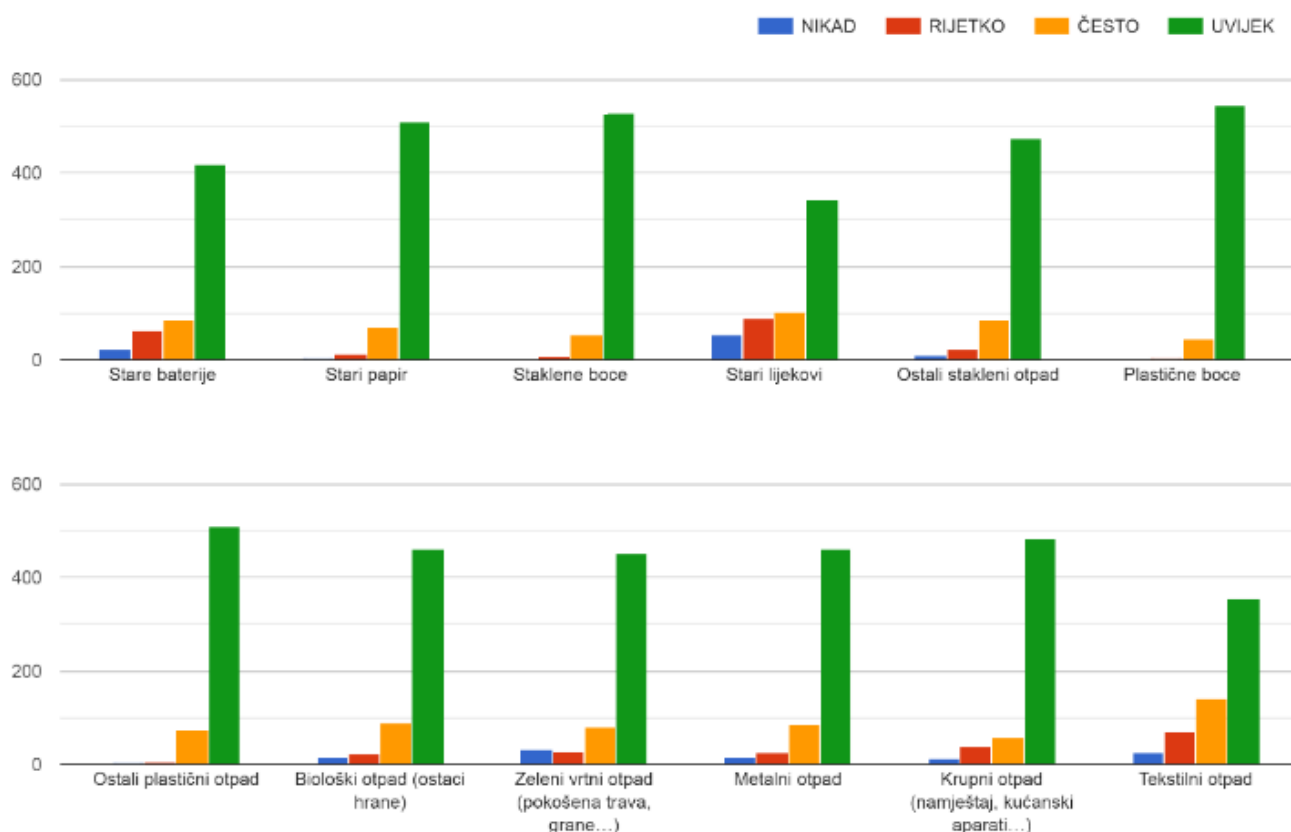
S obzirom da kalendar odvoza otpada koristi samo onim kućanstvima koja se služe vlastitim kantama, preporuča se ovo pitanje analizirati na podacima ispitanika koji su na varijabli *načina predaje* otpada iz kućanstva označili „u sustavu prikupljanja *od vrata do vrata*“ (pitanje 2).

13. Jeste li zadovoljni učestalošću odvoza pojedinih vrsta otpada?

Ispitanici su većinski zadovoljni učestalošću odvoza otpada. Najčešće priželjkivane sorte otpada za češći odvoz su miješani otpad te plastika/metal zatim biootpad pa papir/karton.

14. Koliko često razdvajate pojedine vrste kućnog otpada?

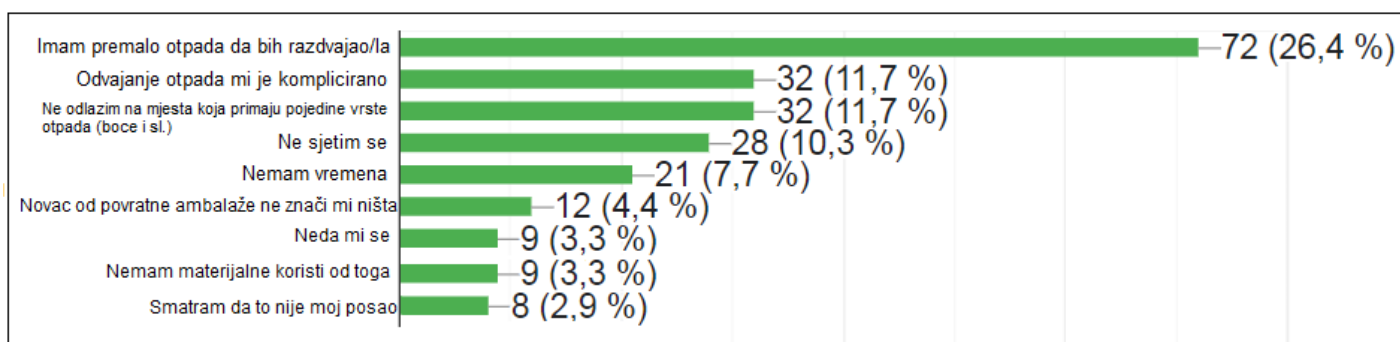

Najčešće se odvajaju plastika i plastične boce (jedine dvije čestice bez odgovora „rijetko“ i „nikad“).

Najmanje se odvajaju stari lijekovi i tekstil. Ove dvije vrste otpada distinktivne su od ostali po načinu odnosno lokaciji zbrinjavanja na reciklažnom dvorištu.

O razlozima nerazvrstavanja otpada ispitivalo se sljedećim pitanjem:

15. Ako **ne odvajate** pojedine vrste otpada navedite razloge za to:

Oko 35% ispitanika dalo je valjane odgovore na pitanje broj 15. Pored devet ponuđenih odgovora koji su prikazani po redoslijedu frekvencije uz iskazane postotke, anketni upitnik ponudio je opciju otvorenog navođenja razloga pod *Ostalo*.

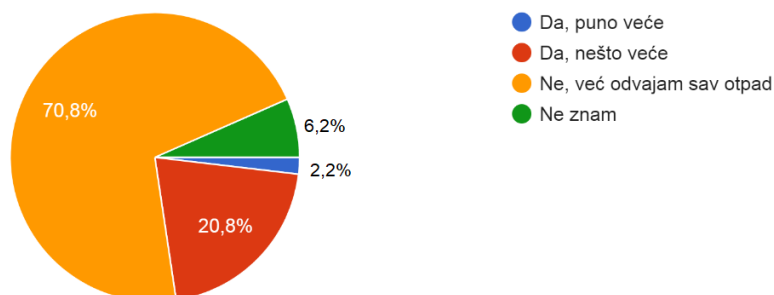
Neki od odgovora upisanih pod *Ostalo* kao razlozi za **ne odvajanje** otpada su:

- Daleko mi je i teško nositi
- Nedovoljno kanti u okruženju za stare baterije
- Ne prepoznam da je posebna vrsta otpada, pa smatram da ide u miješani
- Ponekad sam u nedoumici da li ću zagaditi čitav kontejner pogrešno bačenim otpadom pa onda to obično bacim u miješano otpad.
- Ne znam kako razvrstati odnosno u koju kantu ide. (3 unosa)
- Tekstil bacim u zeleno jer nema odgovarajuće kante
- na reciklažnom dvorištu više nema spremnika za tekstilni otpad (8 sličnih unosa)
- Ne odvajam lijekove i tekstil jer ne znam gdje (3 unosa)
- Ne znam gdje je reciklažno
- mi odvajamo a kamion sve pokupi u isti (2 unosa)
- Nemam čime odvesti zeleni vrtni otpad
- treba popraviti edukaciju i mogućnosti odlaganja
- pojedine vrste otpada je nemoguće razdvojiti, i trebala bi reciklažna dvorišta raditi skoro uvijek (barem od 6-7 do 18-19 i vikendom) (3 unosa za reciklažno vikendom)
- Nema lokalno kontejnera za razvrstani otpad na kraju vikenda / nema odvoza vikendom
- ekonomskih i higijenskih razloga / prestao sam odvajati bio otpad jer se usmrđi
- Bio otpad prekomplikirano i zmazano, u ZG imam drobilicu
- Previše plaćam račun i usput besplatno ustupam dio svog dvorišta za spremnike koje sam na silu morao preuzeti da bih još i slušao upute o ponašanju. Po mom mišljenju servirani konzumerizam je glavni razlog nakupljanja velikih količina otpada na svijetu, a o tome slušamo edukacije kao da je zakonom zabranjena tema.
- Stara Baška nema biološkog otpada?
- Uvijek razdvajam osim kad sam na ulici pa sam primorana koristiti kante

Najčešće adresirana problematika je tekstilni otpad, što je također česta tema otvorenih odgovora pod pitanjem broj 30 (Prilog II). **Združeno 3,4% ispitanika direktno se izjašnjava o problemu odlaganja tektila, te se uz lijekove takav otpad najmanje razdvaja.**

16. Možete li u Vašem kućanstvu odvojiti veće količine otpada nego što trenutno odvajate?

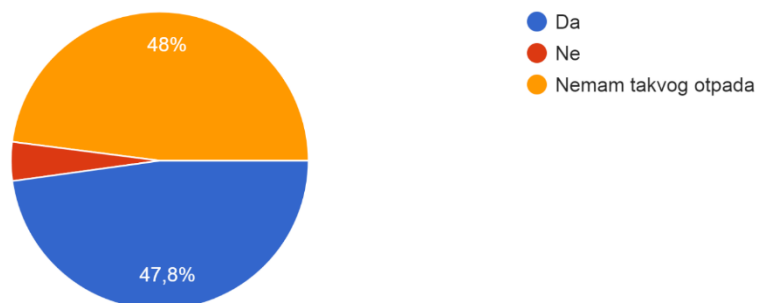
592 odgovora

Građevinski otpad

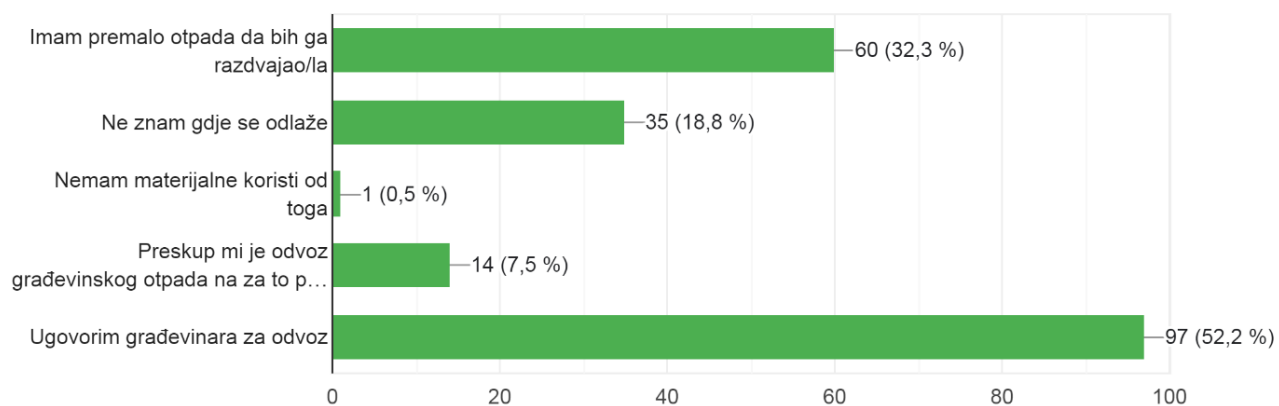
17. Odlazete li građevinski otpad na za to predviđeno mjesto?

592 odgovora

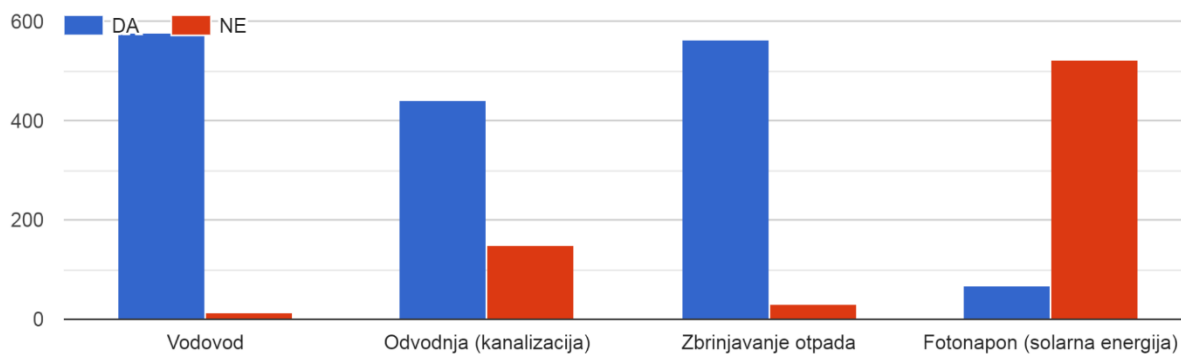
18. Ukoliko ne odlazete građevinski otpad na za to predviđeno mjesto, navedite razloge za to (možete zaokružiti nekoliko odgovora)

186 odgovora

Korištenje ostalih usluga, stavovi o cijenama i sustavu naplate

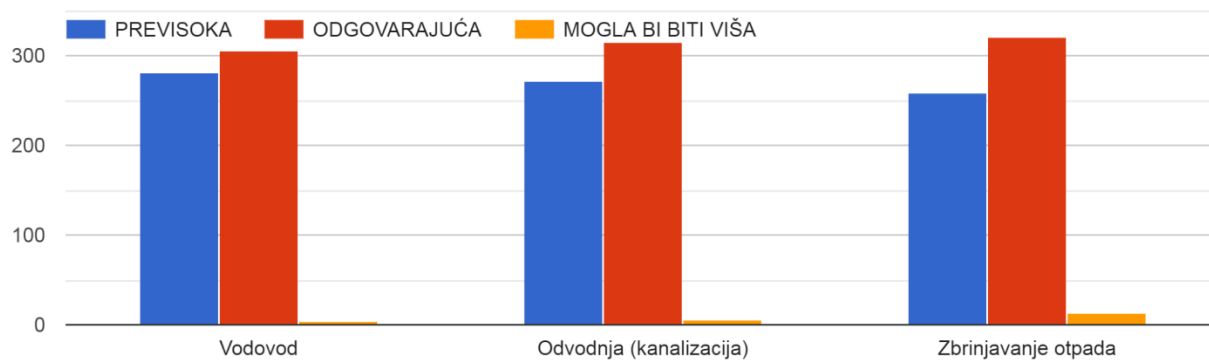
20. Što od navedenog koristite u Vašem kućanstvu?

Korištenje usluga	DA	NE
Vodovod	578	15
Odvodnja (kanalizacija)	443	150
Zbrinjavanje otpada	563	30
Fotonapon (solarna energija)	69	524

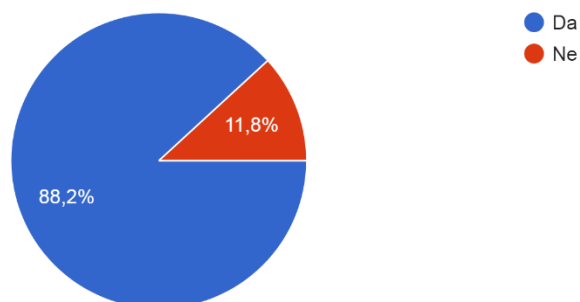
Prema dobivenim podacima 11.6 % ispitanika posjeduje fotonaponske panele, što tumačimo kao vrlo pohvalno za imućnije vlasnike nekretnina i apartmana.

21. Što mislite o cijenama komunalnih usluga na otoku Krka?

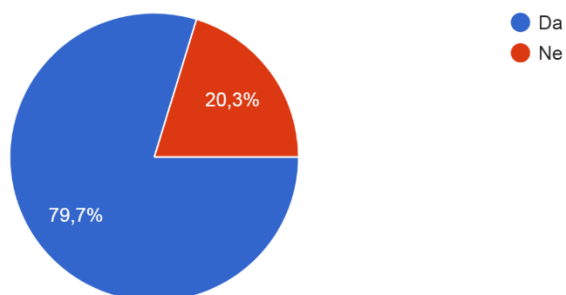
22. Slažete li se s tvrdnjom da korisnici koji ne razdvajaju otpad trebaju platiti višu cijenu za uslugu zbrinjavanja otpada?

592 odgovora

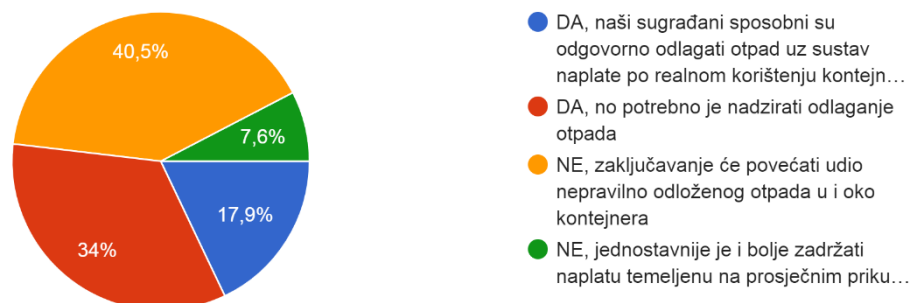
23. Smatrate li da bi eko patrola trebala kažnjavati pojedince koji ne razvrstavaju otpad?

592 odgovora

24. Podržavate li zaključavanje poluukopanih kontejnera, kojim će se u skladu sa zakonom omogućiti pravedna naplata usluge za građane koji pravilno odvajaju otpad?

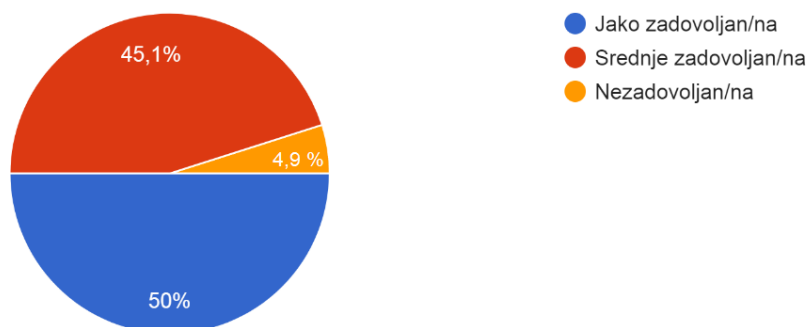
592 odgovora

Kvaliteta usluge, zero waste i interes za REUSE centar

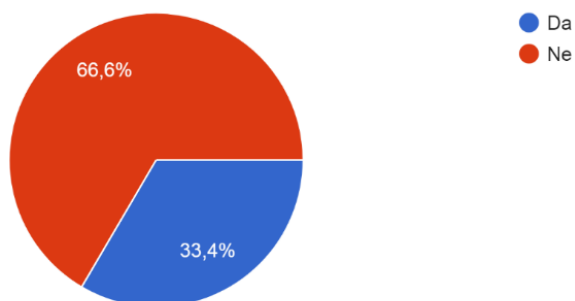
25. Jeste li zadovoljni kvalitetom zbrinjavanja otpada koju provode Ponikve eko otok Krk (neovisno o cijeni)?

592 odgovora

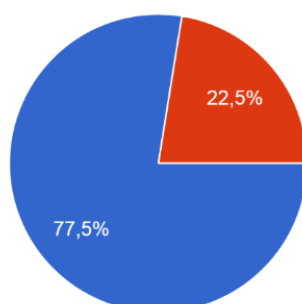
27. Znate li da je otok Krk kandidat za ZERO WASTE certifikat?

592 odgovora

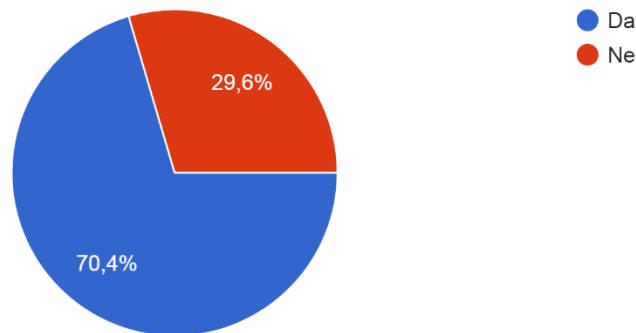
26. Znate li što je ZERO WASTE strategija?

592 odgovora

28. Kada bi na otoku Krku postojao REUSE centar (centar za ponovnu upotrebu), u kojem biste po sniženim cijenama mogli kupiti iz glomaznog otpada obnovljene stvari, biste li ga koristili?

592 odgovora

Ispitanici pokazuju vrlo visok interes za REUSE centar, čija uspostava je predviđena Zero waste strategijom.

Preporuča se nakon drugog kruga istraživanja analizirati rezultate s obzirom na varijablu statusa stanovanja. Moguće je da je nezainteresiranost za REUSE centar od gotovo 30% posljedica sastava uzorka koji pretežno čine vikendaši a ne stalni stanovnici otoka, koji slične usluge možda preferiraju u matičnim gradovima stanovanja.

29. Znete li da je otok Krk najuspješniji otok u odvojenom prikupljanju i recikliranju otpada u Hrvatskoj?

592 odgovora

